

Bijna een eeuw geleden zamelde een jong Hollandsch botanicus, de vroeg gestorven VAN HASSELT, aan het strand van Malingping in Zuid-Bantam een merkwaardige Composiet in, die naar Leiden gezonden en daar in het Herbarium begraven en vergeten werd, tot Dr. BOERLAGE, nu omstreeks 30 jaar geleden, haar in de collecties ontdekte en in zijn Flora vermeldde. In 1911 vonden wijlen CLERX en ik haar op dezelfde groeiplaats in overvloed terug, elders heb ik, ondanks ijverig zoeken, de zeer kenbare plant noch op Java, noch op Madoera ooit aangetroffen. Van deze Composiet (fig. 11) die den wetenschappelijken naam *Launaea pinnatifida* CASS. var. *javanica* draagt, dringt de krachtige hoofdwortel verscheidene decimeters diep het zand in. Op den grond vormt de plant een rozet van betrekkelijk kleine, langwerpige-omgekeerd eironde, zwak getande, vleezige bladeren. Uit den oksel van 1 of 2 dier bladeren ontwikkelen zich lange uitloopers, die bij elken knoop wortelslaan en een klein rozetje vormen, waaruit zich weldra op een korten, opgerichten, beschubden steel een uit gele lintbloemen bestaand hoofdje verheft. De geheele plant is, zooals alle *Lactuca's*, rijk aan bitter, wit melksap. **Ook voor toezending van deze plant houd ik me zeer aanbevolen.**

(Wordt vervolgd).

UIT EEN VOLIÈRE.

Sedert drie jaren heb ik een volière en veel heb ik daarin waargenomen. Maar ik had er alleen zaadetende vogels in, zooals: Chineesche kanaries, manjars (*Ploceidae*), tekoekoers (*Turtur tigrinus*), deroeks (*Turtur bitorquatus*) perkoetoets (*Geopelia striata*), pekings (*Munia nisoria*), bondols (*Munia maja*), glatiks (*Munia oryzivora*) en witte glatiks. Vruchtenetende vogels zijn me te vies.

Wellicht zult ge vragen, hoe het mogelijk is, dat kanarievogels in een volière gekweekt worden; meestal toch ziet men ze in kleine kooitjes in huis hangen, die des avonds nog met een tulle-omhulsel worden overdekt. En toch bestaat de volière uit een groot open gedeelte van 3 × 3 M; daaraan is nog een kleiner gedeelte verbonden dat met een pannen dak is overdekt. In den beginne dacht ik ook, dat de beestjes het er wellicht te koel zouden hebben en, teer als ze zijn, daardoor misschien zouden sterven. Doch de proeven hebben mij het tegendeel geleerd. Ze leven er prachtig in, zingen even helder, zijn altijd vroolijk... 't is een genot om ze zoo te zien.

Toen ik wat later twee poppen kocht, die ik er ook in losliet, bleven de resultaten niet uit. Want al gauw bouwde een paartje een nestje in een kooitje dat ik in een der hoeken van het overdekte gedeelte had gehangen. Het drietal eitjes was lichtgroen gekleurd, ietwat gespikkeld. Jonge vogeltjes kreeg ik evenwel niet te zien. Eén keer alleen is het mij gelukt een beestje groot te brengen, hoewel de diertjes verscheidene malen hebben gelegd en nog leggen. Dit resultaat wijt ik evenwel aan de groote drukte in de volière, aan de aanwezigheid van al die andere vogels.

Even wilde ik nog op dat grootgebrachte jong terugkomen.

Toen het beestje uit het ei kwam heb ik het kooitje, op aanraden, gesloten, zoodat het mannetje er niet meer bij kon. Toen het grooter werd zag ik duidelijk dat ook het mannetje het diertje door de tralies voedde. Kort daarop heb ik het kooitje weer geopend.

Een volgende maal echter, toen drie beestjes uit het ei gekomen waren en ik weer het kooitje gesloten had, bleef het vadertje gedurig er om heen vliegen. Ik liet het deurtje evenwel toch dicht. Tot mijn schrik zag ik toen den volgenden morgen hoe twee van de vogeltjes door het moedertje uit het nest waren gewipt. De overweging, dat het voeden van drie beestjes voor het vrouwtje misschien te zwaar was, heeft mij doen besluiten het mannetje weer toe te laten. Maar ook toen werden de diertjes, en nu alle drie, uit het nest geworpen. Het was te begrijpen dat van het broedsel verder niets terecht kwam.

Nadien heb ik geen jonge beestjes meer gekregen. In mijn meening dat het daarvoor te druk was, werd ik nog versterkt doordat ik kort tevoren het vogelaantal met wat witte glatiks en bondols had vergroot.

De *Turtur bitorquatus* toont in alle opzichten dat hij het in de volière goed heeft; trots alle drukte vermenigvuldigt hij zich verbazend snel.

Even wil ik hier ook nog melding maken van een witte duif, in bouw en grootte volkomen gelijk aan bovengenoemde, die op zekeren dag het erf kwam opvliegen en die ik na veel moeite heb weten te vangen. Het was voor 't eerst dat ik zoo'n beest zag; in de „Dierenwereld van Insulinde”, deel II, van HENDRIK V. BALEN heb ik hem ook niet kunnen vinden.

Nog steeds vliegt hij in de volière rond, heeft ook gepaard met de *Turtur bitorquatus*, waaruit verscheidene basterdbeesten zijn geboren die alle in kleur meer of minder lichter zijn dan laatstgenoemde. Enkele exemplaren waren zelfs wit; deze diertjes zijn evenwel kort na de geboorte gestorven.

Als zanger is *Turtur bitorquatus* de ijverigste uit de geheele volière. De perkoetoet en de tekoekoer zingen heel weinig, men hoort ze slechts enkele malen per dag. Zooals FR. VAN EEKHOUT in: „De Tropische Natuur” van Juli van den vorigen jaargang ook zegt zingt de perkoetoet, wanneer hij alleen in een kooitje zit, veel meer en mooier. Met de tekoekoer is dit eveneens het geval.

Een paar maal zag ik een paartje perkoetoets een zwakke poging wagen om een nestje te construeeren, doch daarbij is het ook gebleven.

De glatik is en blijft even levendig als daarbuiten, legt ook eieren, terwijl de jongen ook mooi groot worden. Hun aantal in de volière neemt dan ook steeds toe.

Tot mijn groote vreugde zag ik ook hoe zich een paartje vormde uit een gewone en een witte glatik. Uit het tweetal eitjes dat daarop gelegd werd, werd een basterdbeestje geboren dat een grijsblauwen rug had en overigens wit was. Het diertje is groot geworden en nu nog altijd even gezond.

Wat FR. VAN EEKHOUT vertelde bij de perkoetoet zag ik hier bij de *Turtur bitorquatus*. Verscheidene exemplaren van laatstgenoemde duif vliegen in de volière rond met een kalen nek en een gedeeltelijk kalen rug. Alle veertjes daar zijn door de glatiks weggepikt.

Ook de pekings leven heel goed in gevangenschap. Ofschoon het padiërende vogeltjes zijn, eten ze, evenals de glatik en de bondol, evengoed van de djawawoet (*Setaria Italica* Italiaansche Vogelgerst) die ik voor de kanaries in de volière leg. Eieren hebben ze nooit gelegd; wel heeft een paartje geprobeerd een nestje te bouwen in het dichtste gedeelte van den struik dien ik in de volière heb geplant. Voltooid is het echter nooit.

De *Ploceidae* zijn in gevangenschap stille vogels; het fluiten en schreeuwen, dat men ze buiten steeds hoort doen, hoort men nu in het geheel niet meer. Hoewel ik het materiaal ervoor wel in de volière heb gelegd, hebben ze nooit geprobeerd een nestje tevervaardigen.